

ಗಂ.ನಾ.ಅ. ವಾಿಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ನಾಯಕರಾಜ್ಯ ಶಾಲೀಳಜ್ಞಾನಿಕ ಕೇವಲಾಗ್ರಹ

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಪ್ರಿಮೀಂಡ್ ಡ್ರೆ

ಡಃ/ಶ್ರೀ/ಶ್ರೀಮತಿ/ಹು..... ಗ್ರಂತಿ ನಿ. ೨೫..... ಖವರು
ದಿನಾಂಕ 25.03.2019 ರಂದು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಬಹುಳಲ್ಲಿ ಸಹಯೋಧರು ಮಂದಿನ ಸಹಾಯಿ ವಾಚೀಂಗ್ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಬಹುತ್ತ್ರ ಸಂಕಳನ: ಭಾಷೆ - ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತ- ನಿರ್ವಹಣ' ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಬಹುಶಿಸ್ತಿಯ ವಿಚಾರಸಂಕಳಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ/ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ/ ಸೇಂಟ್ಸ್‌ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ/ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಳಾಗಿ/ ಭಾಗವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಈ ಮುಲತ ದೃಢಿಕಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಖವರ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಳಾಗಿ ವಿಷಯ: ಗ್ರಂತಿ ನಿ. ೨೫..... ತಾಜ್ಞಾದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಾಯಕರಾಜ್ಯ ಶಾಲೀಳಜ್ಞಾನಿಕ ಕೇವಲಾಗ್ರಹ

(ಡಃ. ಮಧುಜಾನುರಂತೆ)
ಮುವ್ಯಿಸ್ತರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

(ಡಃ. ಚೆಚ್. ಎಂ. ಚಾಗ್ನೇಂ)
ಪ್ರಾಂತುಪಾಲರು

ಬಹುತ್ವ ಸಂಕಢನ

ಭಾಷೆ-ನಾಹಿತ್ಯ-ಪಂಥ್ಯ ನಿರ್ವಜನ

ಸಂಘಾದಕರು
ಡಾ. ಶುಭಾ ಮರವಂತೆ

ಸಹ ಸಂಘಾದಕರು
ಶ್ರೀ ದೇಶ್ವನಾಯ್ಕ ಎಚ್
ಶ್ರೀ ಕುಮಾರನ್ನಾಮಿ
ಬಂಕಾರ್ ನಾಯ್ಕ ಜ.

ಪ್ರಬೇಂಪು ವಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪಾರ್ಶ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಲೀಜು, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ
ಕೆನ್ನಡ ವಿಭಾಗವು ಅಯೋಚಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಬಹುಶಿಸ್ತೇಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಾದಲ್ಲಿ
ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನ

**BAHUTVA SANKATHANA
BHASHE-SAHITYA-SAMSKRUTI NIRVACHANA
(A collection of articles)**

Chief Editor
Dr..Shubha Maravanthe
Associate Editors
Sri Dodda Naik H.
Sri Kumaraswamy
Sri Onakar G. Naik

Published by
GEETHANJALI PUSTHAKA PRAKASHANA
Revenue Building, 100ft Road, Rajendra Nagar,
Shimoga - 577201, Karnataka.
Mobile: 9449886390, 9916197291.
E-mail: gbtmohan@gmail.com

ISBN: 978-93-86855-17-6

First Impression: 2019

Pages: 768

Price : Rs. 700

Paper Used: 70 GSM. Maplitho Size: Demy 1/8

© ಅಯ್ಯಾ ಲೇಖಕರು

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ: ೨೦೧೯

ಪ್ರಣಗಳು: ೪೫೮

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೭೦೦

ಮುಖಿಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ: ಜಬಿಟಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್

ಪುಸ್ತಕ ದೋರಿಯುವ ಸ್ಥಳ

ಜೆ.ಬಿ.ಟಿ ಪ್ರಿನ್ಟೀಂಗ್ಸ್

ದೊಕ್ಕೇಹ್ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅಂಚೆ, ಜಗ್ಗಳೂರು (ತಾ) ಕ್ರಿ.ಎಲ್ಲ ಜಾಲ
ದಾವಣಗೆರೆ ಜಲ್ಲೆ, ಮೊ: ೯೬೬೬೬೬೬೭೭೮೮

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಗೀತಾಂಜಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕಂದಾಯ ಭವನ, ನೂರಡಿ ರಸ್ತೆ, ರಾಜೇಂದ್ರ ನಗರ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ - ಕ್ರಿ.ಎಲ್ಲ ೭೦೮

ದೂರವಾಣಿ: ೯೪೪೬೬೮೮೬೬೬೦

ಮುದ್ರಣ : ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಚಂಗಳೂರು.

ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಮೆಗಳ ಬಳಕೆ : ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಿರ್ವಚನ

ಅನಿತ ಸಿ. ಬಿ.

ಶಿ.ಇ.ಎಸ್.ಎ.ವಿ.ಎಂ.ಎಸ್ ಸಾಗರ ರೋಡ್, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮೂ:- ೫೬೩೨೧೨೦೧

ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರ ಪೂರ್ವಾಗಿ ಪುರುಷರದೇ ಆಗಿರುವಾಗ ಅದೇ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಅನುಭವದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಭಿನ್ನತೆಯ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಕ್ವೆಲಕ್ಷಣದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಹಿಳೆ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಗೃಹಿಸುವ ಕ್ರಮ, ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆವ ಕ್ರಮಗಳಿಲ್ಲ ಪುರುಷರದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಳಲು ಪುರುಷರೂ ಪಡೆತ ಭಾಷೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಒಗ್ಗಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ದೇಹದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಂಪೇದನೆ, ತನ್ನದೇ ದೇಹದ ಲಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನುಡಿಯಬಲ್ಲಂಧ ತನ್ನದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಹಿಳೆ ಕಾಗ ಹುದುಕಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರರು ಹಿತ್ಯಸಂಸ್ಕರಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರೀಲಾದ ಹೆಣ್ಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಕೇತಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ತಥಾಕಾರಿತ ಸ್ತೀರ್ವೋಲ್ಯು ಪ್ರತೀಕಗಳಿಂದ ಇಡಿಯಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಳಿಯವುದು ಶೂನ್ಯ ಮಾತ್ರ, ಆದ ಕಾರಣ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಕಟಿತವಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಬಳಿಗಿನಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಭಾಷೆಯ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸೋಣಿ ಹಿಡಿದು ಪಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಗತ್ಯವಿರುವಾಗಲ್ಲ ತಮ್ಮದೇ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ವರ್ಕಗೊಳಿಸಲು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಆಗೆಗೆ ಇರುವ ದಾರಿ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಕಂಬಿಂಧ ಬಾಹುವಿನಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ, ತಾಯ್ಯನ, ವೈವಾಹಿಕ ಜೈವಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನೇ ಕೆಲೆದುಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತವನ್ನು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಡುಪುತ್ತಾ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಮಹಿಳಾ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ಬಿಳಿಸುವ ಉಪಮೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪಮೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಹೋಲಿಕೆಗಳೂ ಸ್ವಷ್ಟಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಹಾಯಕಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತಾತ್ತ್ವಿಕವಾಗಿಯೂ ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿರುವ, ಗೊಂದಲಗಡಿಸುವ ಬದುಕಿನ ಏಭಿನ್ನ ಸಂಗತಿ, ಅನುಭವಗಳನ್ನು

ತನ್ನ ಅರಿವಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಸುಸಂಗತತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸಾಮಧ್ಯ, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನಧರ್ಮ, ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಾಮಧ್ಯ, ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪಮೆ (ಮತ್ತು ರೂಪಕ) ಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಜಾಳನ ಮತ್ತು ಅರಿಯುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಉಪಮೆಗಳು ಕವನವೋಂದರ ಬಿಡಿ ಭಾಗವಾಗಿ ಬರಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಉಪಮೆಯು ಇಡೀ ಕವನದ -ಶರೀರವನ್ನು ಆವರಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಕವನವೋಂದರಿಂದ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಚಚೆ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಉಪಮೆಯೋಂದು ಕವನದ ಒಟ್ಟು ಶಿಲ್ಪದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಇಡೀ ಪದ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಶಿಲ್ಪದ ಒಳಗೆ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪದ್ಯವು ತನ್ನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೋ ಅದರ ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಉಪಮೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಪಣ ಅವರ “ಶ್ರೀತಿ ಸತ್ಯ ಮೇಲೆ” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶೇಷಣ ಮಾಡಬಹುದು.

ಗಂಡ

ವಳಿಯ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು
ಎದೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಂತ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಹಂಡತ-

ಒಂಟಿ ಬಾವಲಿಯ ರಕ್ಷಿಬಡಿಗಳನ್ನು
ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಒತ್ತ ರೆಡ್ಡ ರಿಪ್ಪ ಕರ್ತೃಪಾಲು ಮಾಡಿ ನೀಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.
ಗೋಡೆಗಳು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿತೆ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀತಿ ಸತ್ತಿದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

ಗಂಡ

ಸವೆದ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡ ಹಾಕ
ಬೆಂಕ ಹಚ್ಚಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಹಂಡತ-

ಮೇಣದ ಬ್ರಿಗಳಾಗಿ ಉರಿದುಹೋಗಿರಿ
ಎಂದು ತಾರೆಯರನ್ನು ಶೈಪುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದೊಡ್ಡ ಮಾಡಿ ನೀಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.
ಗೋಡೆಗಳು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿತೆ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀತಿ ಸತ್ತಿದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ಬಹುತ್ತ ಸಂಕಥನ : ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತ ನಿರ್ವಚನ / ೧೧೯

ಕೆಂಡ ಹೇಳತ್ತ ಗಂಡ
ಬಂಡಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಬಳಗೆ
ಚಳಗಾಳಿಯ ಸರಗಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು
ಹೆಪ್ಪಿಗಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ಹೆಂಡತಿ ಹೊರಗೆ.

ಕೆಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಶಿಥಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ಶಿಥಿಲಗೊಂಡಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕವನ ಅಭವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕು ಅದು ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. “ಪ್ರೀತಿ ಸತ್ಯ ಮೇಲೆ” ಎಂಬ ಶೀಂಜಿಕೆಯ ಕವಿತೆಗೆ ವಾಚ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಕವಿತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಈ ವಾಚ್ಯದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲೇಯೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೀತಿ ಸತ್ಯರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನು ಕನಸುಗಳನ್ನುಗೂಡೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಆ ಕನಸುಗಳಿಗೇ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾನೆ; ಇದು ಒಂದು ಕಡೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ ಆರಂಭ ಬಿಮುದುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ; ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಇದು ವರ್ತಮಾನದ ಮುಂದುವರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದರ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಒಮ್ಮುದು ಎಡರು ದಿನದ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಗಂಡ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೆಲಸವಾದರೂ ಏನು? ಅವಳು “ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳಾಗಿ ಉರಿದುಹೋಗಿರಿ ಎಂದು ತಾರೆಯರನ್ನು ಶರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.” ತಾರೆಗಳು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇವೆ; ಮುಂದೆಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ ಮಾತ್ರ ತಾರೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನೆ-ಮೊನ್ನೆಯದು. ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತಾರೆಗಳು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ಕನಸುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿಯದು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ ಅಲ್ಲ; ಕೇವಲ ಮಾತಿನ ನೆಲೆ ಅಷ್ಟೆ ಹೆಂಡತಿ ಏನಿದ್ದರೂ ಬೈಯ್ಯಿಬಹುದು; ಈ ಪ ಹಾಕಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವಳ ಸಾಮಧ್ಯ ವ್ಯಯವಾದಂತೆ ಅಧವಾ ಅವಳು ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಗಂಡನಾದವನು, ಅವನು ಎವ್ವಾದರೂ ಗಂಡನು ಅಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು, ಹೋಪವನ್ನು ಕೇವಲ ಮಾತಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ನೇರವಾಗಿ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವ ಉಪಮೆಯು ಎಡರು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರೀತಿ ಸತ್ಯರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೇಗೆ ಹಳಸಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಈ ಉಪಮೆಯ ಒಂದು ನೆಲೆಯಾದರೆ; ಹುಟುಂಬ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸಿಗೂ ಮತ್ತು ಹಂಗಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಮಾಡಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಉಪಮೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಕವಿತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮವಾಗುವ ಶಕ್ತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಂತಾಗಿದೆ.

ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕವನದಲ್ಲಿರುವ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು. ಅವರ “ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉಪಮೆ ಹೀಗಿದೆ.

ನಾನು ಪಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ್

ಆಶಾದೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿಯಂತಹ

ನೋವಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ

ಮಳೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಣೀರು

ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗಡ ಗಡ ಎಂದು ಭೂಮಿ

ನಡುಗುವುದು ಅವಮಾನದಿಂದ

ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ.....

ಬದುಕಿನ ಕರ್ಮೋರತೆಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದ ಉಪಮೆಯು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಪದ್ಯದ ನಿರೂಪಕ/ನಿರೂಪಕ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ತಾನೇ ಬೇರೆಟ್ಟಿರುವ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕವನ ಮೊದಲಿಗೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಕವಿತೆಯ ಸಹಜ ವಿನ್ಯಾಸವೂ ಹೋದು; ಜೊತೆಗೆ ಕವನದ ಕಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತಾಟಿಕ ತಳಹದಿಯೂ ಹೋದು. ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ದೂರ ನಿಂತು ನೋಡುವಾಗ ಆ ಅನುಭವದಿಂದ ಬೇರೆಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಒಂದು ಕಡೆಗಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಆಯಾಮ ಕವಿತೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಶಾದೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿಯಂತಹ ನೋವೆ, ಮಳೆ ಎಂಬುದು ಸೂರ್ಯನ ಕಣೀರು ಇವರಡೂ ಕೂಡ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮಾರಕವಾಗಿ ಬಂದು, ಒಂದು ಕಡೆ ಉಪಮೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಇಡಿಯಾಗಿ ಕವಿತೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭೂಮಿ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೂಕಂಪವಾದಾಗ ಭೂಮಿ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕವಿತೆಯ ಭೂಮಿ ನಡುಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭೂಮಿ ಗಡ ಗಡ ಎಂದು ನಡುಗುವುದು ಅವಮಾನದಿಂದ. ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವಮಾನ ಅಗುವುದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಅವಮಾನ ಅಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕವಿತೆಯ ಸಾಲು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಈ ಉಪಮೆಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಕರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂದುವರಿದು ಕವಿತೆಯ ನಿರೂಪಕ/ನಿರೂಪಕ ತನಗೂ ತನ್ನ ಗೆಳಿತಿಯರಿಗೂ ಇಯವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ
 ಶ್ರೀಮಂತ ರಕ್ಷೇಗಳಿದ್ದವು
 ಅವರು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದರು
 ಹದ್ದುಗಳಂತೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ
 ನಾನೋ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಒಂಟಿಯಾಗಿ
 ಆಟದ ಕುದುರೆ ಸಹ
 ಏರಲಾಗದೆ ಖಾಲಿ ಖಾಲಿ.

ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ರಕ್ಷೇಗಳಿದ್ದವು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಹದ್ದುಗಳಂತೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಕವಿತೆಯ ನಿರೂಪಕ / ನಿರೂಪಕ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ರಕ್ಷೇಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬ ಉಪಮೆಯನ್ನು, ಅವರು ಹದ್ದಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಮೆಯನ್ನೂ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೇ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹದ್ದು ನಾಮಪದವಾಗಿಯೂ, ಅದು ಹಾರುವುದು ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಹದ್ದು ಜೀವಂತ ಪಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ತಿಂದರೆ, ಈ ಪದ್ಯದ ನಿರೂಪಕಿಯ ಗೆಳತಿಯರು ಬಡವರನ್ನು ಅದೇ ಹದ್ದುಗಳಂತೆ ಕತ್ತುತ್ತಿನ್ನುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಉಪಮೆಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಪದ್ಯದ ನಿರೂಪಕ ತಾನೂ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ. ನಿರೂಪಕಿಯ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಆಕೆಗೆ ಆಟದ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಹತ್ತಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಉಪಮೆಯನ್ನು ದೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕವನದ ಉಪಮೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯ ಅಸಮಾನತೆಯ ಅರ್ಥಾಮಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಮೂರ್ವ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ನರ್ವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೂಲ ಆಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಕಾವ್ಯವು ತಾನು ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಅಧರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕವಿತೆಯು ಸಫೂಜದ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಪದ್ಯಪೂರ್ಣದರ ಜರ್ಜರಿ ಮೂಲಕ ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪದ್ಯಪೂರ್ಣದನ್ನು ಅರಿಯುವ ದ್ವಿಮುಖ ಅರ್ಥಾಮನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಕಾವ್ಯದ ಕೆಲವು ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಮೆಗಳು ಕವಿತೆಯಿಂದ ಬೇರೆಪಡಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುವುದೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ವಿತೆಯ ಕೇಂದ್ರ ನಾಭಿಯಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಉಪಮೆಗಳೂ ಇವೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ಇವು ಉಪಮೆಗಳು ಎಂದು ಅನಿಸಲಾರದಪ್ಪು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಪದಗಳ ನೆಲೆಯ ಸಾಂದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ನೆಲೆಯ ಸಾಂದ್ರತೆಗಳು ಉಪಮೆಗಳು ಎನಿಸುವಾಗಲೇ ಅವು ಪ್ರತಿಮೆಗಳೂ ಆಗಬಹುದೇನೋ ಎಂಬ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ತಾರಿಣಿ

ಶುಭದಾಯಿನಿ ಅವರ ಪದ್ಯದ ಕೆಲಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಈ ಜರ್ಜರಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಬೇಸರದ ಗಳಿಗೆ ಬಟ್ಟಲು ಅದೋ

ಇನ್ನೇನು ತುಂಬಿ ಬಿಡುವುದು

ಕಣ ಕಣ ಕಣ ಇಳಿದು

ಇನ್ನೋಂದು ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಹರಿಸುವುದು

ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಒಂದು ಸಾಲನ್ನೂ

ದಾನಕ್ಕೆ ಪಡೆದ ಮಾತಲ್ಲಿ

ಜೀವದಾನ ಪಡೆಯುವುದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

ಸಾವಿಗಂತ ಘೋರ

ಬರದೇನು ಏನ್ನೋ ಮುಂದೋಮ್ಮೆ

ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳ ಕೆನ್ನೆ ಪ್ರವರಿ

ನಧಿಯ ಒಡಲು ತರಯುವಂತೆ

ಮಂತ್ರ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ ಕಾಯ

ಕವಿತೆ ಬರೆಯಲು ಮಾತು ನಮ್ಮುವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಮಾತು ನಮ್ಮುವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅದರ ಅನುಭವವೂ, ಆ ಅನುಭವದಿಂದ ಸ್ವರಿಸುವ ಅರಿವೂ ನಮ್ಮ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯ ಒಮ್ಮದು ವೇಳೆ ಪದ್ಯ. ಬರೆಯಲು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪದಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದರೆ, ದಾನವಾಗಿ ಪಡೆದರೆ ಆಗ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಇದು ಕವಿತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಹಾಗೆ ದಾನಕ್ಕೆ ಪಡೆದ ಮಾತಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಲನ್ನೂ ಬರೆಯಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬರದರೆ ಅದು ಸಾವಿಗಂತಲೂ ಘೋರ. ಅಂದರೆ ಬೇರೆಯವರ ಮಾತನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಪಡೆದು ಕವಿತೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಅದು ಸಾವಿಗಂತಲೂ ಘೋರ ಎಂಬ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಈ ಕವಿತೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಎರವಲು ಪದಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾಗುವ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಯಭಾಗದ ಉಪಮೆಯು ಸಾವಿಗಂತಲೂ ಘೋರ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಜರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಬಿ ಎನ್ ಸುಮಿತ್ರಾಭಾಯಿ, ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ, ಅಹನೀತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಶಿವಮೌರ್ಗ.
- ಮೀಳೊ ಶಾಂತೇಶ್ವರ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ, ಮೌಲಿಕ್‌ವಿ. ನಾಗೇಶ್ ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥ, ಧಾರವಾದ.
- ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣ : ಮುದ್ರಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂವಾದ ಪ್ರಕಾಶನ ಚಿತ್ರದುಗ್ರ.

ಬಹುತ್ವ ಸಂಕಥನ : ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ವಚನ / ೧೧೧